

ONA listu: U pretplati... godine utemelje...

godina IV.

Učiteljsko pitanje.

Sada je uprav prehrambeno, košto je uopće sve narodne slojeve u Istri; ali učiteljsko je sta životno pitanje i od zamašaja, pošto od hrambe učiteljstva ovisi škola i školski napredak. Istra je bila živežem od vajakada sirotinja, a linje dve godine radi suše, tuče, pomanjkanja linij sila i semenja jošje veća.

Čitava Istra mogla je upopreko do Božića jesti sitav svoj prirod i u plodnijim godinama. da smo na gore. Nestasica živeža, glad, slabost iastrofalno je delovalo na naš istarski puk, sav in je narod jedan — patnik. — Učitelj živi usred sirotinje kao brod na uzburkanom moru. Aprovi-cija mu pruža toliko, koliko da ne umre. Po koji telji misli: služim samo narodu, narod nek me ani. A narod: ti si, učitelju, plaćen za tvoj rad; ti nisam dužan ništa dati ili darovati. Narodna a logika stoji u praksi, a učitelj se mora vrtiti i rracati pod utecajem nagona za svojom egzisten-om, veckrat dašto na uštrb svoga ugleda i škole. što baš on da mora ginuti od gladi? Učitelja smatra idealnim bićem, pošto mu je zvanje kovo; nu on misli i znade, da mora jesti, ako e hoće poživno raditi na polju narodne pro-e. Već je više učitelja, i mladih, u zadnje doba lo u grob. Drugi se bore, iscrpljuju, slabe, gube sne i duševne moći, dapače mnogi gube već oje idealu u smradnoj sadašnjoj atmosferi ruta i egovih posledica: skupoće, glada, lihvarjenja, lenja i preteranog nagona zabogaćivanja... Dobri, cimo lako, naš narod vidi i pozna jade svoga itelja, ali on se ne miče: voli sebe nego druge; k i sam ima premalo, a zato postade i on tvrdni, milosrdnim. Takva su vremena. Naš puk u drugu ku misli: učitelj je gospodin, a vrana vrani očiju vadi: dobiva on od aprovizacije... Al se narod tome vara: učitelju nisu priljubljeni onima, koji dre i oblače; oni, koji verno narodu služe, i jesu emokrati, na putu su onima, koji se preliše na rodnom telu. Činjenica stoji, da dobiva premalo i aprovizacije, i nije privilegovan; ja z druge rane, naš narod je toliko „napredan“ i „civiliz- van“, da nikom ista badava ne dava. Prošla su na vremena, kad je davao naš čovek, pod težom aha dašto, „gospodinu“ sve svoje najbolje. Ti etnici bijahu prije u nas Talijani: mi Hrvati, pa učitelj, već ne uživa te narodne naklonosti. Uči- li, pa i svaki drugi inteligenat med narodom onekle bi isključio svećenike) sasina je upućen a novac i svoju zaradu. Pisac ovih redaka uživa asnu plaću, kojom jedva može kupiti 3 četvrt kg „hvarske“ turkinje za svoju veliku obitelj; ostalo ovidiče dobri Bog. On svemoguć je previsoko, svi drugi mogućnici, piljavice, bezdušni trgovci, lomčari, lihvari, jesu nama preblizu. Slišu svi oni učitelju krv — bez milosrdja i respekta. A učitelj ostali činovnik ne može se braniti — bez oružja. ružje, protuotrov posjeduje jedino posednik, koji ora kupovati, ali je u stanju i prodavati. Imučni posednik rezonira: kupujem skupo, ali čekaj, vraže, pićeš ti od mene skupo moje vino, perad, jaja, va i dr. Tu se dakle on osvećuje; ali ponajveć osvećuje bližoj nažalost okolini, učitelju i ostal- m proletarcima. I naš se seljak bez pardona vako preteranim cenama osvećuje svakomu, i itelju svoje dečice, a da nije opet od aprovizacije kolikočom živeža, niti pogledom cena podni- ošto favorizovan. On ne može odolevati skupoći; ma živeža, obuće ni odela. Ipak mora u školu, ošto je „plaćen“, i jer ga zvanje, dužnost i srce uće u školu; vuče ga ljubav do napretka dece i roda. Ipak gladan, poderan, shrvan ne može u kolu, ili bolje, ne može raditi dušom i telom u coli; tko je taj silnik, koji ga može na to prisiliti, oživši sve pre rečeno? Trpi tu narod. Tko će omoći? Naravno: sam narod. A narod ne će, ako i mogao. Dakle pametniji mora da popusti: ppuštiti mora vlada i zemaljska uprava, te dati iteljstvu (i činovništvu uopće) više plaće ili ih oviditi putem aprovizacije izravno živežem i stalim potrepštinama. Ako i ne mogu do živeža, ono bar da nam pruže dostatno banknota. — ko ima i onakovih novaca, lasno će i do živeža do cipela. Novcem češ i — paklenska vrata otvo- ri; a mi učitelji želimo da novcem otvorimo na- du — škole, da prosvetno delujemo i da ne po- nemo. Ovo hoćemo i želimo; u tomu sastoji iteljsko pitanje. Učitelj.

— Na albanskoj obali i kod Beraja izjaloviše se talijanski nasrtaji. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 29. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Englezi su započeli svoje navale i veze sa Belgijancima te su ih nastavili proti Cambraju. Francuzi i Amerikanci jurili su iz nova u Champagne kao što izmedju Argona i Moze. — Veći skupina naslednika pre- stolja Rupprechta: Oni poše sve do južno od Lyse tečajem noći žestoki i krvavi boj, koji se u jutar- njim satevima izmedju Duxmuydena i Wulverghema stupnjeva do najjužnije granice vatre. Neprijatelju je uspeo osvojiti i zauzeti položaje te delo- mično prodreti u nemačke linije. Navala se neprijatelja zaustavila podne na liniji Dix- muyden—Merkhem — West-Rosebecke— Paschendaele—Becourt—Zandvoorde—Hollebecke U večer proti ovoj provedene navale bile su pomoću pričuva, raznim raznicu, suzbijene. Uz- visine kod Bixschela su održane proti više neprijateljskih navala od Cambraja bili smo usled gubitaka i osvajanja u bojovima od 27. t. m. na obali. — Marcolinga povukli našu frontu iz slobodnog položaja u stražnju po- ziciju na liniji Arleux—Villers—zapadno od Cam- braja i za kanal Oise—Aisne. — Vojska skupina Marcoling sa priključkom na svoju liniju preko Gon- nelleua kod Villers. — Ova su se kretanja provela tečajem noći neprijatelja. Neprijatelj je ujutro na svojoj pratio ispražnjeno područje pod vatom i neprijateljskim satovima za- počeo je oštro da priča sa našim četama a se- verozapadno i zapadno od Cambraja a jakim si- lama. Bio je suzbijen. — Nemački su se način izja- lovile navale, koje je u večer poduzeo proti posto- jankama južno od Marcolinga. — Vojska skupina nemačkog naslednika prethodila izmedju Ailette i Aisne povukli su se za kanal Oise—Aisne izmedju Anizy—Bourg na Ailette i Bourg na Aisne, a da naš neprijatelj nije u tom sprečavao. Kretanje, pripremljeno već od nekoliko dana, po- teke je prema nacrtu i izvršeno od neprijatelja. Uspeli pretpoljski bojevi zapadno od Suippesa. Iz- medju Sulpes i Aisne kao što i izmedju Argona i Moze nastavio je neprijatelj iake svoje navale. Bile su jučer osobito teške a za neprijatelja neobično krvave. Naše tamo boreča se čete, što pripadaju svim nemačkim plemenima, borile su se jučer us- prkos visokim zahtevima, koje su zadnji dani na njih stavili, vanredno junački te su polučile potpun obrambeni uspeh. Francuz, koji je na čitavoj fronti izmedju Sulpes i Aisne delomično šest puta na- valio, zaštićen jakim skupinama oklopljenih vozova, bio je u ljutim bojovima suzbijen. Njegov jedini se uspeh sastoji u osvojenju Somme-Py i u malim neznatnim provalama u našu frontu obrane. U Ar- gona povukli smo tečajem predzadnje noći usled napredovanja neprijatelja u dolini Aire naše linije sve do jugoistočno od Binarville i jugozapadno od Apremonta. Proti istočnom rubu Argona i proti li- niji Apremont—Cierge—Brieulle nasrnuo je Ameri- kanac više puta, uloživ delomično nove divizije. Mesne je uspehe mogao polučiti kod Apremonta i istočno od Ciergea, gde je rano jutro našu liniju potisnuo unatrag do šume Gunet i do Faysa. Ali i ovdje kao što i na čitavoj ostaloj ostaloj fronti, skršile su se navale neprijatelja uz velike po nj gu- bitke u našoj obrambenoj vatri, u žilavom boju iz bliza i u uspelim protunavalama sa naše strane. — Naše skupine bojnih letaća napale su s velikim uspehom neprijatelja, što je istočno od Aire jurisao. Kod jučerašnjih bojeva uništili smo preko 150 oklopljenih vozova neprijatelja. Jučer smo sastrelili 32 neprijateljska aeroplana i 3 pripeta balona. — Ludendorff.

Turski.

Carigrad, 28. (D. u.) Glavni stan javlja: Palestinska fronta: Bojevi oko jezera Tiberias traju. S ostalih fronta ništa nova.

Turski izveštaj iz Palestine od 24. rujna javlja: Na palestinskoj se fronti naše kretanje razvilo prema nacrtu. Englez sledi samo korak po korak. Inače ništa novoga. — Sledeći neprijatelja korak po korak napredovali su Englezi za malo dana za više od 100 kilometara! Koliko bi bili tek uznapredovali, da su oštro proganjali Turke!

Rat.

U Flandriji su navalili Englezi i Belgijanci na fronti od 30 kilometara, izmedju Dixmuydena i Wytchaetea, južno od Yperna. Uznapredovali su u centru za prosečno 7 kilometara, na krilima za nekih 3 kilometra. — U odseku Cambrai su En-

glezi za dva dana postigli dubinu od najviše 12 kilometara. Navalna se fronta proteže na liniju Arleux—Villers-Guislain (30 km). — Izmedju Ailette i Aisne povukli su Nemci svoju frontu u ši- rini od 20 kilometara za kanalom Oise-Aisne. — U Champagne nije Francuzima uspeo polučiti novih znatnijih dobitaka na zemljištu. — Izmedju Argona i Moze postigao je provalni prostor Ame- rikanaca na pojedinim točkama dubinu od 15 km. — U Mačedoniji prekoračili su Englezi granicu nekadašnje Bugarske te zaposeli Küstendil. (80 km jugozapadno od Sofije). — U Palestini je položaj promenjen.

Francuski izveštaj istočne armije od 26. rujna: Savezne armije nastavljaju neprekidno svoje napre- dovanje na sever te su posvema oslobodile želez- nicu Bitolj—Prilep—Gradsko. Ovažnim poduzećem prema istoku osvojile su engleske bojne sile Stru- micu. Srpska kavalarija, koja je izašla iz Ištipa, osvojila je grad Kočanu. Srpske su armije dostigle Kabince, severno od Ištipa te napadaju grad Veleš, koji brane jedan bataljun nemačkih lovaca i ispre- mečane bugarske čete. Savezničke vojske u Prilepu bacile su levo krilo 11. bugarsko-nemačke vojske na brdovito područje zapadno od Kruševa. Tali- janske su čete već doprle u susjedstvo ovog grada.

Francuski izveštaj od 28. rujna posle podne: Jutros započela je opet navala u 5 sati i 30 časaka. Francuske su čete osvojile selo Somme-Py te uzvi- sine severno od Gontaine en Dormois. Francuzi su dopremili nove zarobljenike i topove. Bitka ide dalje. Izmedju Ailette i Aisne potrajao je pritisak Francuza tečajem noći i jutro. Severoistočno od Sancya donelo nam je živahno provedeno mesno poduzeće ozemlja i preko 250 zarobljenika, medju kojima 4 časnika. Dalje na jug prodrli su Francuzi u kotlinu izmedju Jouy i Alzy te su zaposeli oba sela.

Engleski izveštaj od 27. rujna u večer: Delovi naše prve i treće armije pod zapovedništvom ge- nerala Horns i Byng navaliliše jutros prad zorom na širokoj fronti u općem smeru na Cambrai. Usprkos velikoj jakosti neprijateljskih položaja, osobito u severnom delu navalnog odseka, gde je severni deo kanala i otvorena nizina, koja se spušta u smeru na neprijatelja, što je osobito otežavalo naše na- predovanje, postigli smo sve naše ciljeve. Na našoj skrajnoj desnici osvojili su Amerikanci niz jaraka i utvrđenih uzvisina glavnog položaja Hindenburgove linije jugozapadno od Le Catelet. Dalje na sever osvojila je peta divizija Beaucamp te je pročitila u kontaktu sa četama Lancashire 42. divizije bre- žuljke Beaucampa, koji se prostiru u smeru na Marcoing. Na desnom delu središta prodrle su garde i čete 3. divizije 6. zboru pod zapovedništvom ge- nerala Haldonea kroz neprijateljske obrambene po- ložaje istočno od Havrincourta, osvojile su selo Flesqueres te su zaposle izbočinu brda istočno od sela, što se proteže prema selu Marcoing. Na levoj strani škotske i čete mornarice 17. zboru osvo- jile na juriš liniju severnog kanala istočno i jugo- istočno od Moeuvresa te su bile tu zadržane obram- benim uredjajima Greincourta. Obuhvaćajući ovo selo sa severa osvojile su ove četa Anneux te su propustile za tim 57. diviziji iz Lancashire, koja je unapredovala frontu, osvojila Greincourt te nastavi- lila napredovanje sve do Cantinga i Fontaine- Notre-Dame. Na levom delu centra napale su kanadske čete pod zapovedništvom generala Corrye zašumljene uzvisine Bourskanskog brežuljka te su pomoću 11. engleske divizije prekoračile ovu točku i napredovale znatno u smeru na Raillencourt i Hayencourt. Naše dalje napredovanje na obim stra- nama ceste Arras—Cambrai bilo je poduprto usrdnim sudelovanjem 22. vojnog zboru pod generalom Godley južno i severno od reke Sensee i Scarpe. 56. divizija ovog armadnog zboru prekoračila je severni kanal te navalila u severnom smeru u oko- lici Sauchy-Lestree i Sauchy-Cauchy, severno od reke Scarpe. Na skrajnom levom krilu Engleza do- vršile su engleske čete zauzeće Arleux-en-Gohelle i nemačkih opkopa kod ovog sela. Doterano su- delovanje zapovednika susednih odseka i četa, kao što i pešadije sa topništvom, tankovima i zračnim bojnim silama, junaštvo i vrsnoća u svim činovima vojske omogućile opet polučenje potpunog uspeha. Kod razmerno malenih gubitaka dopremile su naše čete danas više hiljada zarobljenika i mnogo topova.

Engleski izveštaj od 28. rujna posle podne: Učinili smo preko 10.000 zarobljenika i zaplenili preko 200 topova.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 29. (D. u.) Službeno se javlja: Na ta- lianskoj fronti nema nikakvih osobitih događaja.

Ratni ured u Londonu javlja: Englezi su jučer čete unišle u Strumicu, dok su srpsko-grčke čete osvojile na juriš tvrđavu Belasice...

Amerikanski izveštaj od 27. rujna: Severozapadno od Verduna nastavila je prva armija jučer započetu akciju te osvojila mesta Charpentry, Very, Epinonville i Ivory.

Srpski izveštaj od 28. rujna: Srpske su čete osvojile veoma važnu točku Elikamen te su unišle u Ištup. Srpska je konjica zaposela Kočane.

Bugarska na raskršću.

Primirje već sklopljeno? — Vojska sporazuma 80 kilometara pred Sofijom. — Predhistorija preokreta. — Antanilne ponude. — Engleski prino kao bugarski kralj? — Odnos s Turakom. — Nemačke čete u Sofiji — Savov pozvan u Sofiju. — Mišljenje švicarskog vojničkog stručnjaka.

Haag, 28. Polag, kako izgleda, autentične vesti iz engleskog izvora bilo je već sklopljeno primirje između sporazuma i Bugarske.

Beč, 28. Danas u deset sati prepodne stigle su sledeće vesti iz Sofije: Vojska sporazuma prodrla je preko Kitendilla te stoji 80 kilometara pred Sofijom.

Budimpešta, 28. „Az Est“ d. znae o predhistoriji preokreta u Bugarskoj: Pobunjeni vojnici provalili su u glavni stan Teodorova te su zatražili mir.

Basel, 28. „Echo de Paris“ javlja, da je sporazum učinio Bugarskoj ponude, da je odvoje od Nemačke. Bila su joj ponudjena područja delomično srpska i delomično grčka.

Beč, 28. Raspoloženje u Carigradu je mirno te u svakom pogledu zadovoljavajuće. Odnosaji između središnjih vlasti i Turske su zasigurni na glade na to, kako će se prilike u Bugarskoj razviti.

Berlin, 28. Prema privatnim vestima stigle su tečajem zadnje noći nemačke čete u Sofiju, gde su bile od pučanstva primljene s velikim oduševljenjem.

Budimpešta, 28. Po telefonskom nalogu kralja Ferdinanda bio je general Savov pozvan iz Beča u Sofiju. Njemu pripada zadaća, da uspostavi u Bugarskoj i u vojsci red i stegu.

London, 28. (D. u.) Kako doznaje Reuters ured, dobiće Bugarska formalni odgovor tek poste večanja sa saveznicima. Medjutim biće bugarska vlada obavješćena o općim glavnim linijama politike te se može predmnevati, da će vlada u Sofiji pričekati na odgovor saveznika.

Bern, 29. (D. u.) Ratni izvestitelj Berner „Bunda“ izjavlja, da se na mačedonskoj fronti nalazi dostatan broj nemačkih četa, gde ove mogu da operišu z boka. Tako je moguće očuvanje Mačedonije i strateška uspostava Bugarske.

* Jugoslaveni u inozemstvu. „Male Novine“ donose siedeću vest i Valparaisa: Slavenski emigranti iz Austro-Ugarske, naseljeni u južnoj Americi, organizirali su se u jaka politička društva, koja razvijaju jaku propagandu u korist svojih nacionalnih aspiracija.

* Državni kancelar grof Hertling i državni tajnik vanjskih posala von Hintze otputovali su jučer (27 t. m.) u veliki glavni stan.

Domaće vesti.

Za naš list. Gosp. Filip Barbalić položio je K 20 — s ovim popratnim rečima: U znak veselja, da će i dalje izlaziti naš omljubljeni „Hrvatski List“, ta narodna hrana našeg bednog

naroda u Istri, pomem u njegov fond K 20. Našem vrednom rodoljubu uprava lista najbrže mu je mnogo učinila. Najednom dodje brzoteka da ide kući, jer mu je otac na umoru.

Naše djačke kuhinje. Pišu nam: Čitali smo ponovno u našim listovima, da je hrvatska zemaljska vlada udovoljila molbama naših srednjih škola u Pazinu, Puli, Opštiji i Kostyu i M. Lošinj (nautika) te da će s njima spojene djačke kuhinje provoditi živežem iz Hrvatske. Nažalost ovo neodgovara istini, pošto je ban u zadnji čas odbio dotične zamolbe, koje su bile čak usmeno podnešene i utemeljene.

Izvadak platežnih naloga o ličnoj dohodarini, poreznog kotara Pazin i Labin, propisanoj za godinu 1918. te o porezu na ratnu dobit za godinu 1917. biće izložen kod c. kr. kotarskog poglavarstva kao porezne oblasti u Pazinu za vreme običnih uredovnih sati na pregled dotičnih porezovnika od 1. do uključivo 14. listopada 1918.

Milodari za našu srednju školu u Puli. Preko uprave našeg lista položeni su sledeći doprinosi: Gosp. Toma Sardoč K 6.—, Sakupljeno u društvu prijatelja naše škole K 85.—, Darovaše: po K 10.—: Vladislav Karabalić, Ivan Šaina, Grgo Defrančević; po K 6.—: Matko Šebelja; po K 4.—: Ivan Rabfeld; po K 3.—: Franjo Ivčić; po K 2.—: Mihovil Cukon, Josip Grakalić, Franjo Mavrović, Grgo Lorenčin, Mate Oporkalić, Antun Šestan, Stjepan Ukalić, Antun Demariu, Toma Vojak, Roko Crnobori, Franjo Cukon, Znidarić, Grgo Lorenčin, Šime Fabljan, Franjo Jelenić, Antun Štandić, Ivan Milotić, Josip Frančula; po K 1.—: Mate Kljunić, Julij Zantović, Martin Jurina, Juraj Runko, Mate Višković, Antun Zivulić. — Ziveli vredni darovatelji! Napred za prosvetu i opstanak naše dece!

Ljubav za decu. „Primorske Novine“ donose: Bilo je kod nas mnogo ljudi, koji su izražali bojazan, da davanje dece iz siromašnih krajeva Istre, Dalmacije, Hercegovine i Slavonije na prehranu u Hrvatsku ne će uspeti. Oni su držali da je u čoveka najsišniji instinkt — sebičnost. Već dosadašnji uspeh pokreta pokazao je, da su pesimiste imali krivo. Ima medjutim slučajeva, koji pokazuju, da su i nade najvećih optimista bile čedne. Ne samo da su deca naše svuda po Hrvatskoj izvrsno hranjena, nego — što je još mnogo važnije — ona su općeniti primljena potpuno ljubavlju bližnjega. Da navedemo samo dva primera: Iz Istre dodje majka u Hrvatsku po ljubljeno dete, jer ove je godine skupila toliko hrane, da će ga i sama prehraniti. Ali hraniteljka, pomajka deteta, ne da. Njoj će biti preteško bez toga ljubimca — zaplače. Plaće i majka: plaća dva plaća: plać zahvalnosti, što joj dete nadje u stranih ljudi toliko ljubavi, i plać majčine boli pred pomišlju, da bi dete u tolikom dobru moglo izgubiti ljubav za nju, za majku. Plać majke i domajke uzbuni pa i pokoleba dete. Što će: da ostane ili da ide s majkom? — Zaplače. I skupljeni ljudi ne znaju kuda da se odluče i koga da svetuju, neka popusti. Prizor ih je toliko dirnuo, te i oni prosuziše. Malo po malo te čitavo selo plače. „Raspru“ rešio je „Središnji zemaljski odbor“, dodelivši dete majci, a pomaići izrazi hvala i priznanje. — Drugi primer: Seljak Franjo Barto iz Poljana (kotar Grubišno polje) uzeo je na prehranu jednog dalmatinskog dečarca, koji

mu je mnogo učinilo. Najednom dodje brzoteka da ide kući, jer mu je otac na umoru. Seljak razmišlja, misli na svoje ljubimac ne će više videti. Da ga na povratak sklone, obeća mu, da odmah, čim se vrati, prepisati na nj dva jutra za lje, a bude li uvek dobar, ostaviće mu oporuku i čitav imetak, jer nema svoje dece. — Srce našeg naroda nije samo u narodnim pesmama! Njegova ljubav za decu — to je temelj, na kojemu će izgraditi još mnoge potrebne socijalne uredbe.

Dopisi iz Istre.

Buzet. Pokopasmo ovde prošle sedmice sudskog oficijanta g. Iv. Sinčić-a u 35. god. života, te nakon 14 godina svog savesnog službovanja na sudu. Onako slabašna lasno ga shrvale bolesti, kojoj se ipak dugo opirao. Bio sin našeg općine, a pripadao obitelji, kojoj i pok. kanonik Sinčić. Ovaj se bio otudjio svomu narodu, u pritiskom starinskog talijanskog doba i školovanjem naš sadašnji pokojnik bio je duhom i telom bar Hrvat i Jugoslaven, akopremije on učio nemački gimnaziju u Trstu. Gde mogao, svagde bio narodu pri ruč, pa ga za to zavolje, što pokazao očevim doprinosima mnogo brojno do groba. Ode i prerano u večnost za svojim uredskim drugom po Franom Ivasovićem, što zimus naglom smrću umrlog Dragom pokojniku večni pokoj, a tužnoj udovici sa dvoje dece naše sučešće.

Narodno gospodarstvo.

Narodna banka d. d. u Zagrebu. Dne 21. o. održana je izvanredna skupština Narodne banke na kojoj je preduzeta promena pravila. Skupština je ovlasila ravnateljstvo, da zatraži od nadležne oblasti dozvolu za povišenje dioničke glavnice ukupnih 20 milijuna kruna. Nadalje je izvanredna glavna skupština izabrala u ravnateljstvo g. Zdenka Turčkovića, veleposednika, Novigrad.

Dnevne vesti.

„Primorske novine“ uvele ekavštinu. Ja smo već, da je izjava pretplatnika „Primorskih novina“ donela potpuno pobjedu ekavštini. Svi smo lino da se političke i kulturne prilike našeg roda konsolidiraju i zato je veoma dobro, što ta konsolidacija već sada provodja u sadašnjim prilikama u koliko je samo danas moguće. „Primorske novine“ u pogledu pravopisa sledile su — eto i „Primorske novine“ i dobiv si najpre suglasaj čitaoce uvele su ove dane ekavštinu. Nadamo se, da će drugi naši listovi učiniti svoju dužnost, te da i oni faktičnom saradnjom pomoci k ostvarenju narodnog ideala, koji glasi: potpuno, u svakom smeru potpuno ujedinjenje.

Jedan nalog iz Berlina. Švicarske novine javljaju, da je došao nalog iz Berlina da svaki Nijemac, koji stanuje u Švicarskoj, mora se prikazati svomu konzulu i odmah se vratiti u domovinu. Na upite dotičnih na konzulatima im je odgovoreno, da se moraju vratiti kući, da uzmognu raditi u zaledju i čuvati zarobljenike, i time osloboditi mnoge vojnike u tu svrhu zaposlene. Vele istinski listovi, da ih je 75. po sto izjavilo, da se ne vraćati.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: Narodni Veličanstva „Bellona“: lečničko nadzorstvo u vojarni mornarice: linijski lečnik dr. Zorjan.

Kupuju se stare knjige

svake vrsti i jezika. Podružnica Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franje Ferdinanda br. 3.

Kupuje u svakoj količini zdravi i čisti drop od groždja.

G. Curet, Traš, Via Sette Fontane 1.

Prvi posredovni ženidbeni ured

Zagreb, Ilica 7. Imade na izbor iz vrlo otmenih i imućnih krugova brojnih ženidbenih partija, obojeg spola. Informacije besplatne.

U trgovini pokretstva, Pl. Barbačića,

u Silanskoj ulici, prodaje se novo prilepele pokretstvo.

Šetite se naše Družbe!

Antonija Višković. Rascviljenim srcem javljaju potpisani svim rođjacima, prijateljima i znanjcima tužnu vest, da je njihova kćerka, odnosno sestra, dne 29. rujna 1918. u 7 i pol sati ujutro, nakon kratkotrajne bolesti u 22. godini svog nadobudnog života u Gospodinu preminula. Sprovod milih ostanaka obavice se danas, u ponedjeljak 30. rujna, u 5 sati posle podne od kuće žalosti, ulica Valmađe 15, na gradsko groblje. Pula, 30. rujna 1918. Ivan i Barbara Višković, roditelji; Ivan, Dominik, Josip, Franjo, Marija udata Lovrić, Ivanka, Anka, braća i sestre; Mate i Mariča Višković, stric; Petar Lovrić, svak.

ENA listu: U pretplati čitavu god. K 48.—, polugodište K 24.—, mesečno K 12.—, mesno K 4.—, u maloprodaji 16 fil. pojedini broj. GLASI primaju se u pravi listu trg Custozia 1. Jos. Krmpotića.

Ususret

Današnji bi dan rodjenja jedinog i već četiri godina razvoj našem listu srpske raje. Trebalo se održati kroz tri zeda, koja ne poznaju nauku iz nevolje, što

Naši čitatelji, koji su godine, koji su statke u sadržaju i zornost i u budućnosti će biti učinjeno sve što postane što milijun čovjeka, u tekućih dana a na putu i vodjom.

Na tom putu imamo, prikrojen dan sebnim prilikama u smeljen, da stvori u narodnom pranku, niti da službu osobi. Hrvatski se čuje makar i sitaniti u svetu znade, čestmilijunskom narodu i zajednici.

Sva su druga sporedne važnosti političke slobode i drugoj i drugoj ili trećadi u tom nastojanju u jednakoj meri rade jednakim marom puštati se sada u strodilo svima.

Ne može dakle o nije zauzeo niti iste, što nije pristajatelj, već se i jedinenje naroda i zahuu opredeljene po je stanovišta nepriprano sve struvaju ih iz čisto na osve sporedno pitanje, ili pojedinog stavova. Za nas je b izjave merodavna o hvaliti i socijalnog ni po zaslugi znač Mahnića. Kao poš drugu sada od nepredjive kulturne osobst nema namere, da arodu. Odlučno čerukušaj, da se unosi svadaju medju narodu izdajničkom rabotoprijatelji ikojoj kulturdudjivamo ikoji proli to je glazba bučko toga, da šastavim kojem će svaki svirajedničkog nastojanja

To su dakle mislg nastojanja. Ostajastale unutar lista, u oditi i u buduće. Glavim našim silama narotrebimo svaku enednom je reču naš po naše stanovište kritine vode k tom cilju

All narodna je ma organizacije. Lepo narodu mnogo ljudi i ost mišljenja ne korisamo za sebe, ako nije rezultantu. Pre svega t odednih narodnih ličnosti izvesti ga za organiziraknuli, da je organizirgo li u ikojoj drug